

Руслан АВГУСТИН

д.е.н, професор, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу, ЗУНУ

Юрій ГАЛЮЛЬКО

аспірант за освітньо-науковою програмою «Менеджмент»,
ЗУНУ

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Соціальна відповідальність, будучи не обов'язковою та в значній мірі слугуючи власною ініціативою суб'єктів господарювання, що часто достатньо витратна та при тому не орієнтована на отримання доходу й прибутку, насправді має достатньо вагому роль та приносить значну віддачу не тільки суспільну, але й самому господарюючому суб'єкту.

В частині суспільної віддачі, то це внесок в розвиток території функціонування та її інфраструктури, підтримка сфер культури, мистецтва, допомога соціально вразливим верствам населення, реалізація заходів у сфері екології та збереження навколишнього природного середовища і т. п.

Відносно суто корпоративної віддачі, то це популяризація підприємства та його товарів, послуг, нарощення нематеріального капіталу, участь в різного роду суспільних, у т. ч. міжнародних, проєктах, розвиток власної системи government-relations, напрацювання нових зв'язків і відносин тощо.

Згідно світового досвіду соціальна відповідальність бізнесу це не тільки прерогатива великих підприємств і велика чисельність малих суб'єктів господарювання також організує та реалізує політику в цьому керунку. Особливо активними є суб'єкти малого бізнесу в сфері споживчих послуг, які здійснюють надання різного спектру споживчих послуг безпосередньо їх отримувачам-споживачам.

Йдеться, зокрема про надання різного роду знижок та/чи безоплатне обслуговування соціально вразливих категорій населення, виділення частини прибутку на різного роду соціальні заходи та послуги, участь у суспільних проєктах та заходах, покращення умов праці персоналу та введення соціальних програм, розвиток та навчання персоналу, благодійна допомога, впровадження політикою компанії принципів відповідального та етичного ставлення до споживачів, участь у місцевих програмах розвитку, реалізація екологічних заходів, не приховане подання інформації про діяльність підприємства та ін.

Водночас, в умовах війни значно зростає потреба у реалізації малими підприємствами та суб'єктами господарювання соціально відповідальних заходів, а також змінюється й безпосередньо структура таких заходів.

Так, слід вести мову про спеціалізацію соціально відповідальної поведінки суб'єктів сектора споживчих послуг за суб'єктами споживачів таких послуг:

- власний персонал бізнесу: збереження персоналу в умовах високої зовнішньої міграційної активності населення та активної мобілізації працівників, покращення психологічного здоров'я та самопочуття співробітників, переорієнтація з отримання прибутку на збереження компанії, релокація та відновлення бізнесу на нових територіях;
- споживачі послуг та на загал населення території функціонування бізнесу: підтримка місцевого населення, а також внутрішньо переміщеним особам, допомога постраждалим громадянам, надання послуг соціально вразливим категоріям населення за нижчими цінами;
- військовослужбовці та демобілізовані з війська: створення соціальних підприємств та залучення на роботу воїнів-інвалідів, налагодження різних форм співпраці з демобілізованими, створення спільних підприємств та/чи інвестування у бізнес колишніх військовослужбовців;

- суспільство: участь у відбудові інфраструктури територій, створення укриттів, центрів незламності та засобів тимчасового розміщення, активне волонтерство на різні тематики, не лише пов'язані з війною, але й орієнтоване на вирішення внутрішніх проблем, які не вирішуються на місцевому рівні через війну та воєнні дії;

- країна: адаптація корпоративної політики соціальної відповідальності до умов воєнного стану; розвитку корпоративного соціального волонтерства; здійснення заходів, що посилюють повагу до державних символів, виховання патріотичності та любові до України.

Тому в умовах України соціально відповідальні суб'єкти сфери споживчих послуг повинні поєднувати позитивні аспекти різних моделей соціально відповідальної поведінки з метою забезпечення формування оптимального механізму управління підприємством сфери послуг на принципах соціальної відповідальності.

Загальними позитивними тенденціями реалізації концепції соціальної відповідальності в Україні та світі є:

- виробництво та реалізація якісної продукції (надання споживчих послуг) для споживачів;
- створення нових робочих місць, виплата легальних зарплат своєчасно та в повному обсязі, інвестування у розвиток людського потенціалу;
- дотримання вимог податкового, екологічного, трудового законодавства;
- ефективне управління, що спрямоване на максимізацію прибутку та зростання добробуту акціонерів;
- аналіз очікувань громадськості щодо напрямів та принципів роботи суб'єктів бізнесу;
- внесок у розвиток суспільства через благодійницькі програми й проекти розвитку освіти, культури, спорту тощо.

Для розв'язання проблем і усунення більшості перешкод активізації соціальної відповідальності суб'єктів сфери споживчих послуг доцільною є розробка та реалізація заходів за такими

напрямами (у дужках вказано операційні завдання в межах відповідного напрямку):

- удосконалення системи захисту прав працівників і забезпечення дотримання законодавства про працю (легалізація зайнятості і оплати праці; збільшення обсягів капіталовкладень у розвиток інтелектуального капіталу; посилення соціального захисту та розвиток соціальної інфраструктури; підвищення рівня оплати праці та адекватності її обсягів вкладу працівника у результати господарювання суб'єкта сфери споживчих послуг);
- посилення соціальної відповідальності бізнесу перед суспільством (збільшення кількості нових робочих місць; запровадження на суб'єктах сфери споживчих послуг систем управління якістю дотримання галузевих та колективних угод);
- покращення відносин суб'єктів сфери споживчих послуг та споживчого сектора (удосконалення системи захисту прав споживача; покращення якісних характеристик та забезпечення безпечності послуг; посилення відповідальності за цінову політику);
- збільшення ролі представників суб'єктів сфери споживчих послуг у захисті довкілля;
- забезпечення високого рівня соціальної відповідальності суб'єктів сфери споживчих послуг перед контрагентами та конкурентами.

Зрозуміло, що кількість існуючих проблем в межах кожного з наведених вище напрямів є істотно більшою, проте визначені операційні цілі слід уважати найбільш актуальними та такими, що спрямовані на критичну зміну обсягів і поширеності соціальної відповідальності у сфері надання споживчих послуг населенню.

Список використаних джерел:

1. Августин Р., Галюлько Ю. (2024). Теоретико-методичні засади управління соціальною відповідальністю суб'єкта сфери споживчих послуг. *Development Service Industry Management*, (1), 173–177. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5\(25\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5(25))
2. Августин Р., Демків І. Засоби стимулювання розвитку малого бізнесу як чинника подолання депресивності віддалених населених

пунктів територіальних громад. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2023. Вип 3, С. 151-155.

3. Августин Р. Р., Демків І. О. Удосконалення системи менеджменту в органах місцевого самоврядування на прикладі управління розвитком локальних інтегрованих структур. Академічні візії. 2023. Вип 16. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/403> .

4. Августин Р. Р., Демків І. О. Модернізація громадської інституційно-організаційної системи менеджменту в сфері розвитку внутрішнього ринку. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2023. Вип. 36. С. 322-327.

Ігор АМБРОЗ, Дмитро ГОРІШНИЙ

здобувачі освітньо-професійної програми «Менеджмент», ЗУНУ
 Науковий керівник: доктор філософії, доцент кафедри
 менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
 Юлія МИКИТЮК

РОЗВИТОК МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ РИНКУ МАЛОПОВЕРХОВОГО ЖИТЛА

Для забезпечення відповідності сучасним потребам розвитку суспільства, на регіональному та муніципальному рівнях необхідний оперативний перегляд наявних застарілих регламентуючих норм. З огляду на те, що багато вимог встановлюються законодавством, а перехід до нових стандартів потребує певного часу, важливо внести зміни та доповнення до регіональних і місцевих нормативних актів. Це має бути зроблено таким чином, щоб вони не суперечили законодавству, але водночас сприяли впровадженню інноваційних підходів у будівельну сферу регіону.